Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 111135

Beslisnota voor het college van B&W

Onderwerp: Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Druten

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. een crisisnoodopvang voor circa 100 asielzoekers te realiseren totdat het asielzoekerscentrum in Wijchen gereed is. En wanneer hier in de komende 5(+5) jaar in de regio opnieuw een beroep op wordt gedaan voor Druten en Wijchen.
2. om in de komende 5 jaar, 25 statushouders van de taakstelling van Wijchen te plaatsen. Onder deze Drutense opgave valt ook de kwetsbare doelgroep van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) door hiervoor passende huisvesting te verzorgen of beschikbaar te stellen aan het Nidos.
3. het aanbod van de gemeente Wijchen te beschouwen als gewenste bijdrage in de gezamenlijke opgave opvang asielzoekers.
4. deze beslisnota ter informatie ter beschikking te stellen aan de gemeenteraad middels bijgevoegde informatienota: Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten met betrekking tot de opvang asielzoekers.

Aanleiding

Het nijpende tekort aan voldoende opvangplekken voor asielzoekers vraagt per direct een bijdrage van gemeenten om uit deze landelijke opvangcrisis te komen en te blijven. Door regie te pakken op de genoemde opgave *(zie beslisnota* 111133), erkennen wij als gemeenten Druten en Wijchen de urgentie van de opgave en willen we proactief locaties aanbieden die we zelf het meest geschikt vinden (en voorkomen dat locaties aangewezen worden). De gezamenlijke opgave opvang asielzoekers van de gemeenten Druten en Wijchen is door beide colleges in overleg opgesteld. We lopen hiermee vooruit op de invoering van de Spreidingswet en volgen daarmee het advies op van de Raad van State *(zie beslisnota* 111133).
In deze beslisnota staat de uitwerking van de gezamenlijke opgave beschreven en is het Drutens besluit toegelicht. Door in beide gemeenten het eigen onderdeel vast te stellen en te besluiten dat de bijdrage van de andere gemeente de gewenste is, wordt het totale plan een feit. Doordat er sprake is van wederzijdse besluitvorming is er sprake van gezamenlijk commitment.

De gezamenlijke opgave asiel bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Asielopvang: één flexibel en duurzaam asielzoekerscentrum

De gemeenten Wijchen en Druten beschouwen de taakstelling voor opvang van asielzoekers als een gezamenlijke opdracht.

De taakstelling voor de Spreidingswet wordt gebaseerd op de prognose van het COA die door het ministerie van Justitie en Veiligheid tweejaarlijks wordt vastgesteld. De prognose van het COA voor 2024 is een aantal van 75.544 opvangplekken landelijk (januari 2023). De taakstelling per gemeente wordt bepaald op basis van het inwoneraantal van de gemeente. Dit betekent een aantal van circa 84 asielzoekers voor de gemeente Druten en circa 178 voor de gemeente Wijchen. Gezamenlijk 262 opvangplekken.
De verwachting is dat de behoefte aan opvangplekken de komende jaren toeneemt. Dit betekent dat we een locatie willen inrichten met een omvang van vooralsnog 300 asielzoekers. Dit is een omvang waarbij het COA de volledige verantwoordelijkheid voor

beheer en exploitatie op zich neemt. De locatie moet flexibel zijn om wisselingen in de taakstelling op te kunnen vangen. Daarnaast vinden wij het wenselijk dat de locatie duurzaam inzetbaar is voor andere doelgroepen.
Om tot een besluit te komen waar deze locatie ingericht kan worden hebben we een afwegingskader gebruikt. De gemeente Wijchen neemt in deze opgave haar verantwoordelijkheid omdat zij een locatie heeft die voldoet aan alle eisen van het afwegingskader en de omvang aansluit bij het gewenste percentage asielzoekers versus overige inwoners.

2. Crisisnoodopvang: tijdelijke voorziening

Voor de korte termijn is de inzet van crisisnoodopvang nodig. Om de gemeente Wijchen de tijd te bieden een asielzoekerscentrum in te richten neemt de gemeente Druten de verantwoordelijkheid om een crisisnoodopvanglocatie voor asielzoekers te realiseren met circa 100 opvangplekken. Maar het gaat niet alleen om de urgentie van dit moment. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor een humaan asielbeleid, willen we ook in de toekomst crisisnoodopvang kunnen bieden: voor als de nood hoog is en er opnieuw een beroep op de gemeenten wordt gedaan vanuit de regio om uit een asielcrisis te komen. De verantwoordelijkheid voor de inrichting, bemensing en het beheer van crisisnoodopvang ligt in dit geval bij gemeente Druten. Deze afspraak blijft van kracht gedurende de periode dat de gemeente Wijchen het asielzoekerscentrum voor de gemeente Druten en Wijchen beschikbaar heeft.

3. Huisvesting voor statushouders waaronder alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

Er verblijven op dit moment veel statushouders in opvanglocaties, wachtend op een beschikbare woning. Dit heeft geleid tot verhoging van de taakstelling van gemeenten. Extra opvang van statushouders in corporatiewoningen lijkt voor zowel Wijchen als Druten vooralsnog haalbaar.
Binnen de statushouders is er een kwetsbare groep van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Deze groep vraagt om een beschermde woonomgeving met begeleiding om in te burgeren. Ook deze opgave is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. De gemeente Druten neemt de verantwoordelijkheid om de komende 5 jaar 25 statushouders van de taakstelling van Wijchen over te nemen en te plaatsen. Gemiddeld over de afgelopen 5 jaar gerekend betekent dit voor Wijchen een vermindering van circa 10% op de gemiddelde jaarlijkse taakstelling. Voor Druten is dit aantal een verhoging van circa 20% op de gemiddelde jaarlijkse taakstelling.
Onder deze Drutense opgave valt ook de kwetsbare doelgroep van alleenstaande minderjarige vreemdelingen door hiervoor passende huisvesting te verzorgen en/of beschikbaar te stellen aan het Nidos.

Van dit bovenstaande pakket is in gezamenlijkheid door beide colleges overeengekomen dat Wijchen:

- Een asielzoekerscentrum gaat realiseren voor vooralsnog 300 opvangplekken en deze beschikbaar stelt aan het COA voor de duur van 5 jaar met mogelijke verlenging van 5 jaar.

Van dit bovenstaande pakket is in gezamenlijkheid door beide colleges overeengekomen dat Druten:

- Een crisisnoodopvang gaat realiseren met een omvang van circa 100 opvangplekken, totdat het asielzoekerscentrum in Wijchen gereed is. En wanneer hier in de komende 5 jaar in de regio opnieuw een beroep op wordt gedaan voor Druten en Wijchen.

- Om in de komende 5 jaar, 25 statushouders van de taakstelling van Wijchen te plaatsen. Onder deze Drutense opgave valt ook de kwetsbare doelgroep van alleenstaande minderjarige vreemdelingen door hiervoor passende huisvesting te verzorgen of beschikbaar te stellen aan het Nidos.

Van dit bovenstaande pakket is in gezamenlijkheid door beide colleges overeengekomen dat:

- De samenwerking geldt voor de duur van 5 jaar met de optie deze met 5 jaar te verlengen.
- Indien er sprake is van een verlenging na 5 jaar wordt de uitwerking van de gezamenlijke opgave opnieuw besproken en vastgelegd.
- Minimaal eenmaal per jaar er een evaluatie van de samenwerking in de asielopgave plaats vindt met beide colleges.
- Wanneer de taakstelling van opvang asielzoekers of huisvesting van statushouders substantieel afwijkt van de taakstelling van moment van besluitvorming dit reden kan zijn om de uitwerking van de gezamenlijke opgave te herzien
- Eventuele kosten die niet door het Rijk worden gedekt naar verhouding van de omvang van de gemeente tussen Druten en Wijchen worden gedeeld.

We hebben met bovenstaand plan een evenwichtige, eerlijke en duurzame uitwerking gemaakt in de gezamenlijke opgave Asiel waarbij we rekening hebben gehouden met de verschillende inwonersaantallen van beide gemeenten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
28-03-2023	Z/23/111133 Beslisnota Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers

Gewenst resultaat

De gemeenten Druten en Wijchen hebben gezamenlijk hun verantwoordelijkheid genomen in de asielopgave en geven hier uitvoering aan. De gezamenlijke opgave is verdeeld tussen beide gemeenten. Gezamenlijk pakken de gemeente hun verantwoordelijkheid en leveren ze hun bijdrage aan de regionale en landelijke afspraken opgave asiel.

Argumenten

1.1 Crisisnoodopvang asiel is nodig om ervoor te zorgen dat er voldoende bedden beschikbaar zijn tot het asielzoekerscentrum in Wijchen open gaat.

De ontwikkeling van een duurzaam gebouw als asielzoekerscentrum kost tijd. Om deze tijd te overbruggen biedt de gemeente Druten crisisnoodopvang naar vermogen om deze tijd te overbruggen. Aan crisisnoodopvang worden andere eisen gesteld dan aan een asielzoekerscentrum waardoor deze sneller te realiseren is.

1.2 Bijdrage leveren bij toekomstige opvangcrisis

Wanneer er ondanks de maatregelen volgens de spreidingswet opnieuw een opvangcrisis zich voordoet en er vanuit de regio een beroep op Druten en Wijchen gedaan wordt voor de inrichting van een crisisnoodopvang zal Druten deze verantwoordelijkheid op zich nemen. Dit voor de periode dat in Wijchen de noodopvang voor asielzoekers actief is.

2.1 Alleenstaande minderjarige statushouders hebben een beschermde woonomgeving nodig.

Er is al een geruime periode onvoldoende opvang voor amv's in Nederland. Hierdoor wordt een kwetsbare groep opgevangen binnen locaties die hier niet voor geschikt zijn. De gemeente Druten en Wijchen willen hierin de verantwoordelijkheid nemen om een duurzame locatie aan te bieden voor amv's. Het Nidos geeft aan de exploitatie en beheer van de voorziening op zich te nemen. Omdat de groep zo kwetsbaar is en een aantal jaren verblijft in deze voorziening wil de gemeente Druten dit meerjarig aanbieden.

2.2 Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) tellen mee in de taakstelling

Druten neemt een gedeelte van de taakstelling van statushouders over van Wijchen. Door in te zetten op de kwetsbare groep amv's is het reëel om een gedeelte van de taakstelling van Wijchen over te nemen. Door de afspraak te maken dat deze taakstelling binnen 5 jaar gerealiseerd wordt is er voldoende flexibiliteit om deze extra taakstelling voor Druten op te vangen.

2.3 Coördinatie en regie liggen bij gezamenlijke werkorganisatie

De regie en coördinatie op het plaatsen van statushouders voor Druten en Wijchen ligt bij de gezamenlijke werkorganisatie. Daardoor is de onderlinge uitwerking van statushouders makkelijker te regelen als dat er met een andere gemeente afgestemd dient te worden.

2.4 Financiële gevolgen

De financiële bijdrage voor het plaatsen van statushouders wordt overgeheveld naar de gemeente die de huisvesting verzorgd. Als er aanvullende kosten worden gemaakt worden deze naar verhouding van de omvang van de gemeenten tussen Druten en Wijchen gedeeld. Nadere uitwerking van de financiële consequenties voortvloeiend uit de gemaakte afspraken over de uitwerking van de gezamenlijke opgave volgt nog.

3.1 Het aanbod van de gemeente Wijchen in de asiel opgave is passend en gewenst.

De gemeenten Druten en Wijchen besluiten beide om de asielvraagstukken in gezamenlijkheid op te pakken en daarmee hun verantwoordelijkheid te nemen in een groot maatschappelijk vraagstuk. De uitwerking van de asielopgave zoals beschreven is overeengekomen met beide colleges zien we als passend en gewenst. De gemeente Wijchen is voor ons een betrouwbare partner waardoor we met vertrouwen werken aan de uitvoering van een gezamenlijk meerjarige opgave welke in verhouding staat tot de omvang en draagvermogen van onze beider gemeenten. We zien de opgave als realistisch en uitvoerbaar.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Het inrichten van crisisnoodopvang is een extra opgave

Het inrichten en beheren van een crisisnoodopvang locatie voor asielzoekers is een taak van de gemeente. Dit kost capaciteit en financiën. De kosten worden volledig vergoed door het rijk en we kunnen een organisatie inhuren om de voorziening in te richten en te

beheren zodat de werkzaamheden maar beperkte gemeentelijke capaciteit kosten. We zullen daarnaast capaciteit in de ambtelijke organisatie moeten realiseren waar extra werkzaamheden door deze locatie bij komen. Voor het geven van onderwijs en het bieden van zorg kunnen we een beroep doen op de grotere opvang locaties zoals die er zijn in Wijchen en Nijmegen.

2.1 Het plaatsen van statushouders komt bovenop de taakstelling van Druten

De 25 extra statushouders van de taakstelling van Wijchen komt bovenop de eigen taakstelling. Door deze verplichting te spreiden over 5 jaar is er voldoende tijd om daaraan te kunnen voldoen. De huisvesting van amv's telt mee in de taakstelling. Door de uitstroom van amv's te verdelen over Druten en Wijchen is ook dit een duurzame en humane oplossing waarbij de amv's kunnen integreren op een voor hun inmiddels bekende omgeving.
Door bijvoorbeeld extra flexwoningen te realiseren creëert Druten extra mogelijkheden voor de huisvesting van bijzondere sociale doelgroepen waaronder spoedzoekers, jongeren en stratushouders. Druten hoeft geen asielzoekerscentrum in te richten. Daardoor heeft Druten wel grond beschikbaar om extra flexwoningen te laten ontwikkelen door Woonwaarts.

2.2 *Een locatie voor amv's is weer een extra voorziening met aanvullende verantwoordelijkheid voor de gemeente.*

Door het inrichten van een voorziening voor amv's leggen we een extra druk op onze gemeente. Deze jongeren zullen onderwijs en zorg nodig hebben waar de gemeente de verantwoordelijkheid voor heeft. Dit vraagstuk zullen we samen met onze ketenpartners oppakken. Ook hierin zullen we regionaal optrekken om zo onze krachten te bundelen.

3.1 *We zijn afhankelijk van Wijchen (en Wijchen van Druten) in het voldoen aan de asielopgave*

Door een gezamenlijk plan op te stellen worden we ook afhankelijk van elkaar. Door intensieve afstemming en gelijktijdig besluiten door de colleges is er sprake van volledig commitment. Door de gezamenlijke ambtelijke organisatie zal de opgave integraal worden opgepakt. Het is één opdracht van de gezamenlijke colleges waar invulling aan wordt gegeven.

Financiële gevolgen

Op basis van Gemeentewet artikel 108, derde lid, en de Provinciewet artikel 105, derde lid, is het uitgangspunt reële compensatie van de extra kosten als gevolg van de activiteiten ten behoeve van het mogelijk maken van asielopvangvoorzieningen, overeenkomstig deze wet. Het uitgangspunt is dat gemeenten en provincies er als gevolg van het mogelijk maken van de opvang van asielzoekers, niet slechter voor komen te staan dan daarvoor. Daarom worden de kosten gedekt door het Rijk. Indien er toch sprake blijkt van opbrengsten of kosten die niet door het Rijk worden gedekt, worden deze naar verhouding van de omvang van de gemeente tussen Druten en Wijchen gedeeld. Nadere uitwerking van de financiële consequenties voortvloeiend uit de gemaakte afspraken over de uitwerking van de gezamenlijke opgave volgt nog.

Communicatie

We versturen op 12 april in de ochtend een persbericht en in de middag is er een gezamenlijk persgesprek (met beide burgemeesters en verantwoordelijk wethouders van beide gemeenten) onder embargo. De pers mag publiceren vanaf 12 april 2023 20:30

uur. Ook plaatsen we dan informatie en veelgestelde vragen en antwoorden op onze website.

Uitvoering of Vervolgstappen

Wij hebben op 11 april een besloten raadsvergadering voor de beide afzonderlijke gemeenteraden in Wijchen en Druten. Zo snel mogelijk na deze informatiebijeenkomst worden in Wijchen de direct aanwonenden van de beoogde locatie voor een asielzoekerscentrum geïnformeerd middels een brief. Daarna vindt nog een besloten bijeenkomst met hen plaats.

Geheimhouding:
De nota's worden beschikbaar gesteld aan de gemeenteraad en tevens openbaar op 12 april 20:30 uur.

Bijlagen
- Verklarende begrippenlijst
- Afwegingskader asielzoekerscentrum
- Informatienota: Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten m.b.t. de opvang asielzoekers (zaaknummer 111135).